



# Хрещатик

Київ міська газета

## АНОНСИ



Відомі кияни організували оригінальний перфоманс для протидії насиллю

➤ стор. 2



Сквер київських інтелігентів стане ідеальним місцем для відпочинку та занять спортом

➤ стор. 2



Проект «Переможці»: історія юних киян, які здолали онкозахворювання

➤ стор. 3



Після 11 років реставрації Андріївську церкву готують до відкриття

➤ стор. 4

## Перше засідання сесії Київради відбудеться 1 грудня

Депутати зберуться на перше засідання новообраної Київради першого грудня. Про це у четвер, 24 листопада, повідомив мер столиці Віталій Кличко.

Нагадаємо, Київська міська територіальна комісія оголосила результати місцевих виборів у столиці. За результатами голосування п'ятивідсотковий бар'єр для проходження до Київради долають 7 партій. Найбільші фракції будуть у «Європейської солідарності» та «УДАРу». Нагадаємо, що Київрада налічує 120 депутатів. «Європейська солідарність» отримала 31 мандат, «УДАР» – 30, «Єдність» – 14, ОПЗЖ, «Слуга народу», Батьківщина – 12 і «Голос» – 9.

Раніше Київська ТВК оголосила Віталія Кличка переможцем на виборах мера столиці.

За матеріалами сайту «Вечірній Київ»



## До кінця року в столиці забезпечать 3,5 тисяч ліжок з подачею кисню

Наразі вже обладнали 1 639 ліжок.

«Столиця власними силами підготувала майже 4,5 тисячі ліжок у комунальних медзакладах для надання допомоги хворим на коронавірус. Серед них 1 639 ліжок з підведеним киснем. Зокрема: 1 158 – з централізованою подачею. Та 481 – з кисневими концентраторами», – повідомив мер столиці Віталій Кличко.

Він зазначив, що для збільшення ліжкомісць із подачею кисню з міського бюджету виділили майже 31 мільйон гривень. Це кошти на капремонт систем киснепостачання. Ще понад 5,5 мільйона передбачили на закупівлю кисневих концентраторів.

«Крім того, Держбюджет має надати столиці 64,3 мільйона на ремонт систем киснепостачання та закупівлю концентраторів. Майже половину цих коштів Київ уже



отримав. За рахунок грошей міста та Держбюджету столиця зможе до кінця року збільшити кількість ліжок з постачанням кисню до понад 3,5 тисячі. Це – 80 відсотків ліжкового фонду, визначеного для прийому хворих на коронавірус», – підкреслив Віталій Кличко.

Нагадаємо, мер Києва Віталій Кличко показав, як готують відділення для хворих на коронавірус у столичній лікарні №7.

За матеріалами сайту «Вечірній Київ»

ПЕРЕДПЛАТА ГАЗЕТИ

Хрещатик

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС

61308

▶ на місяць - 40 грн 90 коп.  
▶ на 6 місяців - 245 грн 40 коп.  
▶ на 12 місяців - 490 грн 80 коп.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Володимирська, 51-б

Телефон: (044) 298-09-30, (044) 298-09-58

Internet: www.kreschatic.kiev.ua

E-mail: edition.cpci@gmail.com

Оформити підписку можна в редакції, у відділеннях «Укрпошти» та на сайті ДП «Преса»

## Марина ХОНДА: «Насильство – неприйнятне явище у нашому суспільстві»

В рамках щорічної міжнародної кампанії «16 днів проти насильства», яка стартувала 25 листопада, у столиці провели тематичний перфоманс. Під час заходу у парку Котляревського на Лук'янівці міська влада, поліція, музиканти та перехожі розвалили молотками льодову скульптуру у формі кулака. У такий спосіб хочуть донести: побороти насильство можемо лише спільними зусиллями.

«Ця скульптура символізує той чоловічий кулак – або взагалі кулак сили – в якому є квітка, яка в'яне, бо на неї тиснуть. Загалом перфоманс «Знищимо насильство» уособлює нашу головну ідею боротьби з жорстокістю», – розповіла під час заходу заступниця голови КМДА Марина Хонда.

Вона наголосила, що лише за останній рік у Києві зафіксували близько 20 тисяч звернень через домашнє насильство. Але підкреслює, що статистика умовна – оскільки по допомогу через страх та безнадію досі звертаються не усі кияни.

«Та попри все, сьогодні вже більш сміливо говорять про факти насильства. Мені б дуже хотілось, щоб ані діти, ані жінки чи чоловіки не боялись говорити про те, що відбувається в їхніх сім'ях. Щоб телефонували на гарячі лінії та рятувались від насильників», – зазначила Марина Хонда.

З її слів, за останній рік Київ зробив суттєвий крок у напрямку боротьби з насильством. Зокрема, у місті запрацювали дві кризові кімнати, які надають терміновий притулок жертвам насильства.

«Насильство – неприйнятне явище у нашому суспільстві. До створення таких кімнат мене спонукала історія жінки, яка звернулася у Центр гендерної рівності, запобігання та протидії насильству. І розповіла, що її гвалтував чоловік на очах в дітей. Але ми не мали, куди її прихистити, бо для проживання в міському притулку потрібно було оформлювати документи. Тоді з'явилась ідея створити першу кризову кімнату», – розповіла Марина Хонда. – За останній рік ми також переформували міський притулок, і тепер там можуть проживати жінки до шести місяців. Нині також розробляємо нову програму протидії домашньому насильству,

яка допоможе зробити наше місто вільним від жорстокості».

Під час заходу заступниця голови КМДА вручила подяки міського голови соціальним працівникам, які працюють у галузі протидії насильству.

«Нам надзвичайно приємно, що нашу працю оцінили. Бо психологи Центру справді працюють 24/7. І щиро переймаються кожною історією, з якою до нас звертаються постраждалі. Сьогодні робимо усе, аби люди, які потерпають від жорстокості, не почували себе самотніми. І знали, що їм є куди звернутись. Тому не терпіть! Давайте разом розривати це коло жорстокості та рятувати життя», – зазначила директорка Київського міського Центру гендерної рівності, запобігання та протидії насильству Тетяна Зотова.

У тематичному перфомансі взяв участь також фронтмен гурту «СКАЙ» Олег Собчук.



«Мені, як музиканту, як громадянину, практичному психологу та як соціальному педагогу за освітою дуже важливо, що сьогодні у Києві підтримують правильні цінності та протидіють домашньому насильству. Якщо ж цьому не протистояти і замовчувати, то система сама собою не зламається. Треба боротися!» – закликає Олег Собчук.

Під час акції усі присутні мали можливість одягнути захисні окуляри та молотком розбити частину льодового «кулака». Окрім міської влади, музикантів та поліції, брилу розбивали перехожі та журналісти.

Кампанія «16 днів проти насильства» триватиме до 10 грудня. Найближчими днями в місті заплановані різноманітні заходи, які привертатимуть увагу до проблеми насильства. Зокрема, сьогодні на Михайлівській площі відкрили виставку «Річ у тім...», на якій по-

казують речі тих, хто страждав від кривдників.

Нагадаємо, що першу кризову кімнату у столиці відкрили цього року у травні. Друга така кімната запрацювала у Києві минулого тижня. Раніше наше видання публікувало репортаж про те, як працюють кризові кімнати та яку допомогу там надають постраждалим.

Якщо ви, або ваші близькі потерпіли від насильства, звертайтеся по допомогу на цілодобову Службу «Телефон довіри» (044) 272-15-00 з мобільного та 15-00 зі стационарного, яка надає психологічну підтримку для постраждалих від домашнього насильства. Отримати допомогу можете також, написавши на ел. адресу [kmc.gender@gmail.com](mailto:kmc.gender@gmail.com), або звернувшись у Центр на вул. Ілленка, 20.

За матеріалами сайту «Вечірній Київ»

## Місце для відпочинку, спорту і виставок: як зміниться Сквер Київських інтелігентів

23 листопада розпочалися підготовчі роботи з реконструкції Скверу Київських Інтелігентів в рамках проекту Громадського бюджету №1082. Спочатку екопарк з впровадженням енергозберігаючих технологій та інноваційних екосистем було заплановано облаштувати на проспекті Перемоги, зрештою місцем реалізації обрали Сквер інтелігентів. Згідно з описом проекту, кошторис становить 1,64 мільйона гривень.

«Оновлений сквер отримаємо вже до кінця цього року, за що безмежно вдячний Всеукраїнській організації «Зміни», ГО «Андріївсько-Пейзажна ініціатива», архітекторам з ТОВ «Ти», кав'ярні *Orthodox. Books/Coffee/Illustration*, а також місцевим жителям, ідеї яких дали основу для роботи проектувальників!» – повідомив голова Шевченківської РДА Олег Гаряга.

Сквер київських інтелігентів розташований на перетині вулиць Гончара і Великої Житомирської. Він був заснований 2013 року з ініціативи мешканців, які вберегли ділянку від незаконної забудови. У сквері встановлено скульптури Костянтина Скрытущького, які зображають чотирьох птахів – горобця, крука, сови та рибалочки (зимородка).



Робота над проектом розпочалася на початку липня 2020 року з дослідження, яке складалося з експертного аналізу від архітекторів, ландшафтних архітекторів, соціологів та з активним залученням понад 300 місцевих жителів. Архітектори з ТОВ «Ти» керувалися принципами сталого проектування – ефективне використання існуючих ресурсів й обов'язкове прийняття до уваги думки користувачів скверу, а саме місцевих жителів, на всіх етапах роботи.

Проект з реконструкції зробить локацію комфортною та безпечною для відвідувачів.

### ЗОНУВАННЯ

Вхідна зона, зона дитячого майданчика, спортивна зона, зона виставки і кав'ярні, зона тихого відпочинку, також планується роботи з реконструкції частин вулиць Гончара і Велика Житомирська в межах скверу.

### РОЗПЛАНУВАННЯ ДОРІЖОК

Тут все лишається майже без змін, але додається центральний вхід і на основі аналізу транзитів

оптимізується розпланування існуючих доріжок. Загальна площа мощення не збільшується, а навіть зменшується за рахунок розбору мощення, яке не використовується. Частина історичної «брекчії» (зцементовані уламки каменю) частково розбирається і використовується повторно, так само як і бетонні плити. Весь сквер запроєктований в одному рівні, для забезпечення максимальної доступності території, а на перехресті заплановані пониження і тактильна плитка.

### ЕЛЕМЕНТИ ВУЛИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Сквер наповнюється новими лавами, урнами і ліхтарями і тут з'явиться велопаркінг. Передбачається встановлення камер спостереження і тривожної кнопки. Партнери проекту з Агентів Змін встановлять в сквері дві лави із переробленого пластику з зібраних кришечок від пластикових пляшок.

### СПОРТИВНА ЗОНА

Вона переноситься в інше місце, а старі радянські елементи де-

монтуються, встановлюються нові і розширюється їх асортимент.

### ДИТЯЧИЙ МАЙДАНЧИК

Він буде виконаний у природному стилі, більшість елементів підлягає реставрації і також додається кілька нових елементів.

### КАВ'ЯРНЯ І ВИСТАВКОВА ЗОНА

Тепер відвідувачі не будуть падати зі стільців і псувати газон – майданчик перед кав'ярнею стіною просторнішим, завдяки гравійній засипці, також буде влаштована гравійна доріжка навколо виставочних стендів.

### ОЗЕЛЕНЕННЯ

Це основа скверу. Всі здорові дерева і куці залишаються, деякі з них бережно переносяться в заплановані місця, а навесні буде оновлений газон.

За матеріалами сайту «Вечірній Київ»

**ТОВ «ТЕРРА ПРОЕКТ»** 4 грудня 2020 р. о 10.00 буде проводити встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) Жеребко Г.П. та Тищенко С.П. за адресою: пров. Кам'янець-Подільський, 22, у Святошинському районі м. Києва.  
Просимо суміжних землекористувачів: Сафронову Р.П. (кадастровий номер 8000000000:75:018:0011), Сокоренко Т.М. (кадастровий номер 8000000000:75:018:0014), Косьяненко В.К. (кадастровий номер 8000000000:75:018:0017), Буднікова О.М. та Буднікова М.Н. (кадастровий номер 8000000000:75:018:0044), Владимиренка С.О. та Владимиренко М.М. (кадастровий номер 8000000000:75:018:0016) або Ваших уповноважених представників, бути присутніми для погодження акта прийому-передачі межових знаків на зберігання.

Втрачене посвідчення УБД серія АА №240992 від 19.04.2017р., видане Дарницьким районним у м. Києві військовим комісаріатом, на ім'я Терещенко Ігор Олександрович, вважати недійсним

Втрачене посвідчення особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи (Категорія 2Б), на ім'я Лозко Світлана Олександрівна, вважати недійсним.

За зміст рекламних оголошень відповідає рекламодавець.  
Реклама друкується мовою оригіналу.

# Сімейна підтримка: юний киянин став донором для маленької сестрички

У рамках спецпроєкту «Переможці» розповідаємо про 7-річну киянку Владу Голоднікову, яка перемогла рак і сьогодні своєю історією мотивує інших.

Влада завжди була незвичайною дитиною – з перших днів у пологовому вона зачаровувала своєю усмішкою усіх навколо і дарувала радість. Батьки кажуть, що до хвороби навіть важко було уявити, що може засмутити доньку. Втім, життя підготувало для дівчинки непросте випробування, яке раптово змусило її подорослішати і заглянути в очі страху.

Коли їй було всього 5, в неї раптово почало боліти вушко, піднялась температура. Її скерували на аналізи. Результати у буквальному сенсі шокували сім'ю.

«Цей день ми не забудемо ніколи. Подзвонили і сказали, що в доньки рак. Якщо точніше – гострий мієлоїдний лейкоз. У неї була пухлина і три метастази, один з яких обвив спинний мозок. Ці слова прозвучали як грім. Здавалось, що небо впало на голову. Напевно, зрозуміти нас зможе лише той, хто зіштовхувався з такими діагнозами», – пригадує батько Влады, Костянтин Голодніков.

Через силу батьки спробували себе опанувати і почати боротьбу. Думати про те, що Влада може не справитись – було нестерпно. Зі страшним горем сім'я вже зіштовхувалась раніше...

«У нас з дружиною перша дитина померла – син Василь. Одинадцять років минуло. Ніщо на світі не опише біль батьків, які втрачають дітей. Тому, коли дізнались про хворобу Влады, пообіцяли собі зробити все можливе, щоб врятувати її, – розповідає батько. – Якщо потрібно – продавали б квартиру, машини. Все! Тільки, щоб не втратити її».



Ніколи не забуду її слова: «Тату, забери мене звідси!»

Владу терміново госпіталізували в ОХМАТДИТ. Попри те що друзі наполягали лікувати дівчинку за кордоном, батьки вирішили довіритись київським медикам. Невдовзі дівчинка розпочала складний курс хіміотерапії.

«Ніколи не забуду її слова: «Тату, забери мене звідси!» Їй було важко, ми мусили їй пояснювати, чому вона в лікарні і для чого всі процедури. Заспокоювали її та обіцяли, що невдовзі поїдемо додому. Перша «хімія» ввела доньку в ремісію. Але «несправність в хромосомах» була настільки серйозною, що потрібна була термінова трансплантація кісткового мозку», – згадує батько.

На щастя, їхній старший син Георгій, якому тоді було всього 7, за результатами досліджень, виявився стовідсотковим донором для сестри. Коли Влада була в лікарні, хлопчик дуже скучав за нею: постійно передавав їй малюнки, плакав та чекав можливості, аби побачити її. І байдуже, що лише через вікно. Тому без вагань – навіть

не розпитуючи деталі – погодився допомогти сестрі.

«Ми сказали Жорі, що тобі випав унікальний шанс врятувати нашу Владу. І він цим дуже гордився! Та що там казати – досі гордиться», – розповідає батько.

Навіть зараз, згадуючи про ті події, вже 9-річний Жора не завжди може говорити, і закриває обличчя рукою... Здається, важка

**Їй було дуже важко. Не міг на неї дивитись. Коли тато сказав, що їй треба моя «кров», навіть не задумався. Я був готовий віддати їй все – тільки щоб вона не мучилась.**

хвороба сестри, яку хлопчик називає своєю найближчою людиною, залишається для нього болісною навіть у спогадах.

«Ми приходили з татом під лікарню, де лежала Влада. Дзвонили до мами, і вона вмикала динамік. Так я міг хоча б побачити сестричку і поговорити з нею, – пригадує Жора. – Їй було дуже важко. Не міг

на неї дивитись. Коли тато сказав, що їй треба моя «кров», навіть не задумався. Я був готовий віддати їй все – тільки, щоб вона не мучилась».

Поки Влада була в лікарні з мамою, Жора жив з батьком. Обоє зізнаються, що дуже сумували за «своїми дівчатами».

«Приходив додому, і пуста була. Квартира здавалась якоюсь дуже великою. Ми з Жорою самі собі готували, разом робили домашні завдання. Але тиша ніби давила на нас. Мріяли, щоб дружина з донькою якнайшвидше вернулися додому і наші дівчата були з нами», – пригадує Костянтин.

«Перший тиждень після трансплантації – це було пекло»

Перед трансплантацією на Владу чекала ще одна мегадоза хіміотерапії. Від кількості препаратів, які щодня і безперестанку вводили дитині, дивувались навіть медсестри з досвідом. Важливо, що в цей час БФ «Таблеточки», які підтримують онкохворих дітей, допоміг батькам отримати ліки, які на той час не були сертифіковані в Україні.

«У доньки були опіки шкіри, стравоходу... Вона щодня блювала кров'ю і терпіла страшний біль. Не могла ходити. Прийняли рішення капати їй морфін, – розповідає батько. – Перший тиждень після трансплантації – це було пекло! Неможливо було на неї дивитись без сліз. Але з кожним днем їй ставало все легше. Ще через два тижні вона почала потроху їсти – до цього була лише на штучному харчуванні. Пізніше почали виходити на вулицю».

Невдовзі Владу нарешті виписали додому, де їх з мамою чекали тато, братик та двоє улюблених собак – Дейзі і Тайсон. Потроху вона почала повертатись до нормального життя, хоч і доводилось періодично навідуватись у лікарню. На щастя, до сьогодні аналізи Влады в межах норми, і нині, зі слів медиків, немає причин хвилюватись. Цього року вона стала першокласницею. Щоправда, поки що займається із вчительками вдома.

«Ми видихнули, коли в неї почало відростати волосся. Раніше

Влада була блондинкою, мала довгі коси. З початком хіміотерапії, дружина пояснювала їй, що треба підстригтись. Але було важко дивитись на лису доньку. Слава Богу, що зараз в неї вже своє гарне волосся і вона здорова», – каже Костянтин.

«Якщо є шанс, треба боротись до останнього»

Впродовж всього інтерв'ю Влада весь час соромилась, і лише моментами – не на камеру – розповідала про те, як любить гори, своїх домашніх улюбленців та як їй вдається перемагати брата у конкурсі на кращий малюнок. Коли тато пригадував про її лікування чи важке відновлення – переставала усміхатись, і лише кивала головою. Мимоволі ловиш себе на думці, що ця дитина, здається, знає і розуміє більше, ніж навіть розповідають дорослі.

Зараз у Влады є мрія – оскільки батько займається виробництвом меблів, вона хоче самостійно виготовити собі маленький пуфчик. Але зауважує, що пуф має бути такого розміру, аби там вмістилась лише вона і її собачка Дейзі.

«Маленький пуф хочу. На ньому буду сидіти я, ну і ще наша Дейзі. Тато обіцяв, що допоможе. Може, рожевий або фіолетовий – ще не вирішила», – каже Влада.

У цей момент Костянтин, який сидів поруч біля доньки, усміхаючись, дивився на доньку. Яке щастя, що сьогодні вони вдвох можуть будувати плани і без страху думати про «завтра».

«Знаю, що в цей момент – поки ми з вами тут говоримо – хтось дізнається про хворобу дитини. Як би важко не було, але не панікуйте. Паніка у цьому випадку ваш найбільший ворог. Зберіться думками, і дотримуйтесь рекомендацій лікаря. Запевніть себе, що це тимчасово і ви все пройдете. Підтримуйте один одного, і в жодному випадку не розлучайтесь – бо і такі випадки бувають. Це ваша дитина – тому робіть все можливе і неможливе. І якщо є шанс, пообіцяйте собі боротись до останнього», – наголошує Костянтин.

Олена ПЕТРИШИН

## Оголошення про проведення в 2021 році конкурсу проєктів з реалізації енергоефективних заходів у житлових будинках міста Києва, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також у кооперативних будинках

Відповідно до Положення про конкурс проєктів з реалізації енергоефективних заходів у житлових будинках міста Києва, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також у кооперативних будинках, затвердженого рішенням Київської міської ради від 26.12.2014 року № 865/865 (зі змінами), конкурсна комісія виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) оголошує конкурс проєктів з реалізації енергоефективних заходів у житлових будинках міста Києва, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також у кооперативних будинках, затвердженого рішенням Київської міської ради від 26.12.2014 року № 865/865 (зі змінами).

- Напрямами реалізації проєктів є:
- встановлення будинкових приладів обліку теплової енергії на опалення/гаряче водопостачання;
  - реконструкція теплових пунктів та встановлення нових індивідуальних теплопунктів;
  - теплоізоляція, капітальний ремонт дахів та підвальних перекриттів;
  - заміна вікон та дверей в місцях загального користування на енергозберігаючі;
  - модернізація та заміна внутрішньобудинкових інженерних мереж;
  - утеплення фасадів;
  - заміна освітлювальних приладів на енергоефективні та/або встановлення датчиків руху для регулювання освітлення у місцях загального користування;

- реконструкція систем теплопостачання та/або гарячого водопостачання із застосуванням відновлюваних чи альтернативних джерел енергії;
- капітальний ремонт або технічне перенаснащення внутрішньобудинкового електричного обладнання.

**Форма подання проєкту встановлена** додатком до Положення про конкурс проєктів з реалізації енергоефективних заходів у житлових будинках міста Києва, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також у кооперативних будинках, затвердженого рішенням Київської міської ради від 26.12.2014 року № 865/865 (зі змінами).

- До проєкту додаються (комплект документів):
- техніко-економічне обґрунтування проєкту;
  - документ, що підтверджує повноваження особи на підписання проєкту;
  - документи, що підтверджують наявність одного або кількох видів гарантування оплати;
  - витяг з протоколу загальних зборів співвласників, що підтверджує їх рішення брати участь у конкурсі.

### ВАЖЛИВО!

Відповідно до статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», пункту 14 постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641

«Про встановлення карантину та запровадження посиленіх протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» прийом громадян у приміщенні Департаменту житлово-комунальної інфраструктури наразі не здійснюється.

Зважаючи на зазначене прийом проєктів з реалізації енергоефективних заходів у житлових будинках міста Києва, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також у кооперативних будинках буде здійснюватися Департаментом виключно за попереднім записом з 30 листопада до 30 грудня 2020 року щоденно з 8:40 до 11:40 за адресою: вул. Велика Житомирська, буд. 15-А, каб. 9.

**Записатися для подання проєктної пропозиції можна за номером телефону (044) 279-81-86 та (044) 279-38-01 починаючи з 30 листопада 2020 року до 24 грудня 2020 року.**

До розгляду приймаються виключно ті проєкти, які мають повний комплект документів. У разі відсутності будь-якого документу з переліку, проєкт не приймається до розгляду і повертається представнику ОСББ/ЖБК.

Консультації з приводу підготовки та оформлення проєктів можна отримати надіславши питання на електронну адресу: 70na30kyiv@ukr.net

## Сніг і мороз – столиці не перешкода

Навіть якщо Київ замете снігом, мешканці столиці все одно не залишаться без хліба. У столиці розробили спеціальні заходи, для того щоб продукти до міста доставляли за будь-яких складних погодних умов.

Про це повідомили в Департаменті промисловості та розвитку підприємництва КМДА.

Насамперед у столиці постійно аналізують гідрометеорологічну ситуацію, і повідомляють про це всі служби. А також адміністрацію ринків та продовольчих та торговельних підприємств. Їм зокрема, рекомендуватимуть збільшувати запаси товарів або обсяги виробництва власної продукції. Торговельні підприємства та ринки зможуть навіть переглядати режим роботи, якщо буде значне погіршення погоди.

Також київським підприємствам рекомендують створювати «не-

знижувальні запаси пшениці та жита для перероблення на борошно (ТОВ «Столичний млин»), а ПрАТ «Київхліб» має забезпечити виробництво та постачання хліба та хлібобулочних виробів у роздрібну мережу столиці, а також оперативно повідомляти Департамент промисловості та розвитку підприємництва про кількість борошна, його залишки, обсяги замовлень продукції.

У випадку значного погіршення погоди Головне управління Національної поліції у місті Києві має забезпечити першочерговий в'їзд на територію міста вантажівок з продуктами. А «Київавтодор», звісно, своєчасно прибирати та очищувати дороги, під'їзні шляхи до магазинів та ринків від снігу та накрижень.

За матеріалами сайту «Вечірній Київ»

## 11 років на реставрації: Андріївську церкву показали перед відкриттям

Андріївську церкву на столичному Подолі у три етапи реставрують із 2009-го. І ось нарешті наступного місяця роботи у пам'ятці планують завершити. Наші журналісти побували всередині, аби показати, як змінилась церква та дізнались, чи справді невдовзі кияни побачать храм таким, як його запланував Растреллі.

Комплексна реставрація Андріївської церкви розпочалась ще у 2009 році. Попередньо дослідивши стан будівлі, фахівці розділили відновлення споруди на умовних три етапи.

Спочатку взяли закріплювати пагорб і стилобат, на яких вже третє століття стоїть церква і які постійно потерпали від ґрунтових вод. Ці роботи тривали шість років. Під час другого етапу – впродовж 2015–2017 рр. – відновлювали екстер'єр церкви. Тоді ж вперше в історії храму відреставрували чавунні сходи середини XIX століття і відкрили для відвідувачів оглядовий майданчик.

Починаючи із 2016-го, кращі реставратори Києва повертають первинний вигляд інтер'єрам церкви. Зараз внутрішні роботи вже на завершальному етапі. Фахівці монтують відреставровані ікони в іконостас, завершують підлогу та налаштовують освітлення. Всередину храму досі нікого не впускають, але для наших журналістів зробили виняток.



### Про відновлення іконостасу Растреллі та втрачені елементи

Іконостас – найважливіша і найдорожча частина останнього, третього, етапу відновлення пам'ятки. На сьогодні – це єдиний у світі повністю збережений іконостас, створений за проектом російського архітектора італійського походження Франческо Растреллі. Саме він спроектував Андріївську церкву на замовлення тодішньої імператриці Єлизавети. Унікальний іконостас формують 39 ікон, авторами яких були кращі художники Російської імперії середини XVIII століття. Бо церкву будували як палацовий храм.

Останні чотири роки київські реставратори повертали первинний вигляд цим образам у Національному заповіднику «Софія Київська». Зараз вже відреставровані ікони потрохи повертають у рамки. До речі, нашим журналістам навіть випав унікальний шанс долучитись до монтування ікон Свв. Захарія та Єлизавети.



Цікаво, що до реставрації 13 образів із 39-ти були переплутані і встановлені хаотично – науковці з'ясували це, коли досліджували перші фото інтер'єрів храму.

«Наприклад, подружжя пара, батьки Йоана Хрестителя, Святи Захарій та Єлизавета, були розвернені один від одного. Раніше це пояснювалось тим, що, начебто, для доби бароко, коли будувалась церква, не було принциповим канонічне розташування ікон. Але в рамках наукового супроводу до реставрації іконостасу, з'ясували, що, наприклад, ще у 1903 році ікони були в іншому – правильному – порядку. Ймовірно, образи переплутали у 50-х роках минулого століття, в сталінські часи, коли храм намагались відреставрувати. Тоді й, до речі, напевно, дуже пошкодили самі ікони. Але наші спеціалісти відновили їх і зараз повертають в іконостас вже у правильному порядку – такому, як за часів Растреллі», – розповідає Ігор Нетудихаткін, завідувач сектору «Музей «Андріївська церква» Національного заповідника «Софія Київська».

Під час реставрації іконостас доповнили також хрестом, який вочевидь, «зник» в часи Радянського Союзу.

«На старих фото помітили, що рама образу Спаса Нерукотворного завершується короною зі сферою та хрестом. У 1968-ому, коли Андріївська церква перейшла заповіднику «Софія Київська», хреста вже не було. Зараз його повернули, аби максимально відтворити оригінальний вигляд іконостасу. Помітили також, що з частини ікон безслідно зникли срібні оклади – мабуть, це також наслідки грабунку храму часів встановлення радянської влади у Києві», – зазначила

Ніна Янченко, старша наукова співробітниця Національного заповідника «Софія Київська».



### Про ювелірну роботу під куполом церкви

Загалом інтер'єр храму прикрашають 69 ікон середини XVIII століття. Фахівці кажуть, що під час реставраційних робіт кожна ікона потребувала окремого підходу. До відновлення цінних розписів долучали понад десяток найкращих реставраторів Києва. З 2015-го на об'єкті працює ТОВ «Екстер'єр-Будсервіс», яке спільно зі спеціалістами Національного заповідника «Софія Київська» та іншими фахівцями відновлювали церкву.

Реставрацію інтер'єру розпочинали з купола, який прикрашений дев'ятьма вмонтованими іконами. Спеціалісти кажуть, що цю частину робіт також можна назвати однією з найважливіших. Ікони довелося відновлювати фактично «в повітрі».

«Риштування стояли знизу до самого купола. Одночасно реставрували і ліпнину, і живопис. Між іконами є проміжки – майстрам довелося працювати скальпелем. Не поспішаючи, дотримуватись технології та ретельно стежити за температурою і вологістю. Це дуже клопітка робота», – згадує Ліна Янченко.

На місці у вітварі відновлювали ікону «Темної вечері», яку ніколи

не знімали. А також габаритне полотно відомого художника Платона Бориспольця (друга Тараса Шевченка) – «Проповідь апостола Андрія», площею близько 15 кв.м.



### Про унікальні знахідки та послання нащадкам

Під час відновлення храму, майстри натрапили на цікаву знахідку під престолом церкви.

«Зараз престол вкритий металевим обрамленням, яке було виготовлене у 1899 році в Санкт-Петербурзі. Оскільки престол був в дуже поганому стані, його вирішили відреставрувати. І коли розібрали, то побачили на цегляній основі напис середини XVIII ст. – 13 рядків, 9 з яких були зафарбовані. У написі йшлося про те, що Андріївська церква була освячена 19 серпня 1767 року, а у верхню мармурову дошку були покладені мощі восьми святих», – розповів Ігор Нетудихаткін.

Він згадав також про інші знахідки майстрів. І показує металеві петлі від перших дубових дверей храму. Раніше ці елементи закривав саморобний тамбур, збитий з фанери, який встановили в 50-х роках. Тамбур вирішили прибрати, бо він абсолютно не вписується в інтер'єр XVIII століття і відвертає увагу від образу Андрія Первозваного, який розміщений одразу над входом у храм. Автором полотна є російський портретист Олексій Антропов.



### Про клопіткий підбір тонів та дату відкриття

Одним із основних завдань майстрів було віднайти і відтворити автентичний колір стін церкви.

«Понад 30 разів ми робили підбір фарби – так звані «вিকраси», аби відшукати первинний авторський шар пофарбування. Зразки надсилали на аналіз в Німеччину, де з допомогою комп'ютера підбирали тони. Для наступних поколінь навіть зафіксували формулу, по якій підбирали автентичний відтінок», – розповів Вадим Кириленко, перший заступник генерального директора Національного заповідника «Софія Київська».

З його слів, за останні три роки на відновлення храму витратили

15 млн грн. Згідно із графіком роботи мають закінчити до кінця року. Вадим Кириленко запевняє, що майстри дотримуються термінів і попри карантин та надзвичайну складність робіт завершують реставрацію вчасно.

«Загалом, роботи закінчимо вже до кінця листопада. Мусимо ще завершити підлогу та налаштувати освітлення купола та іконостасу. Взагалі у храмі буде технічне освітлення і художнє. Також зараз в столярному цеху виготовляють меблі для експозиції інформаційних щитів про історію храму. Плануємо встановити вітрину для незрячих. З 1 до 10-го грудня буде генеральне прибирання. А вже з середини грудня церкву відкриють для відвідувачів, – каже Вадим Кириленко. – Раніше планували офіційне відкриття на Андрія, 13 грудня. Але цього року свято випадає на вихідні і через карантин, напевно, не зможемо запланувати подію».

Після відкриття церква працюватиме як музей, а по великих святах тут правитиме богослужіння Вселенський патріархат, якому два роки тому передали церкву у користування.

«Проводити літургії на постійній основі тут не варто, бо доведеться через два роки повторно реставрувати. Зараз богослужіння служать у цокольному приміщенні храму. Сподіваємось, що киянам сподобається відновлений храм – адже саме таким його бачили видатні митці XVIII століття», – підсумовує Вадим Кириленко.

### Історична довідка:

Андріївська церква – пам'ятка архітектури та монументального живопису XVIII ст. світового значення у Києві. Споруджувалась впродовж 1747–1762 рр. за проектом видатного архітектора Франческо Бартоломео Растреллі, який жодного разу не був у Києві. Будівельними роботами на місці керував архітектор Іван Мічурін. Над оформленням храму працювали художники Іван Роменський, Іван Чайковський, Іван Вишняков, Олексій Антропов та ін. Споруда церкви спирається на двоповерховий будинок-стилобат, який став вимушеним архітектурним рішенням через перенасичений водами пагорб.

Андріївська церква була діючим храмом до 1961 року (з перервами), допоки радянська влада не припинила богослужіння. У 1935 році церква на правах філії увійшла до складу історико-культурного заповідника «Всеукраїнське музейне містечко».

У липні 1962 року храм передали на баланс Держбуду УРСР, а в січні 1968-го – заповіднику «Софійський музей». У 70–80-х рр. провели реставрацію церкви на основі копій авторських креслень Растреллі. Нині церкву планують включити до списку спадщини ЮНЕСКО.

Олена ПЕТРИШИН,  
 фото Бориса КОРПУСЕНКА  
 За матеріалами сайту «Вечірній Київ»